

บันทึกการประชุม
คณะกรรมการวิชาการวิสามัญ
พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ
ครั้งที่ ๒๐
วันพุธที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๐
ณ ห้องประชุมคณะกรรมการ หมายเลข ๓๐๘ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๒

กรรมการวิชาการวิสามัญผู้มาประชุม คือ

๑. พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม	ประธานคณะกรรมการวิชาการวิสามัญ
๒. นายศิริระชัย โชติรัตน์	รองประธานคณะกรรมการวิชาการวิสามัญ คนที่หนึ่ง
๓. พลเอก มารุต ปิ๋ชโชตะสิงห์	รองประธานคณะกรรมการวิชาการวิสามัญ คนที่สอง
๔. นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์	โฆษกคณะกรรมการวิชาการวิสามัญ
๕. นายแสวง บุญมี	รองเลขานุการคณะกรรมการวิชาการวิสามัญ
๖. นายคำณูณ สิทธิสมาน	โฆษกและที่ปรึกษาคณะกรรมการวิชาการวิสามัญ
๗. ศาสตราจารย์อุดม รัฐอมฤต	ที่ปรึกษาคณะกรรมการวิชาการวิสามัญ
๘. พลเอก สกนธ์ สัจจานิตย์	ที่ปรึกษาคณะกรรมการวิชาการวิสามัญ
๙. พลเอกไพชยนต์ คำทันเจริญ	
๑๐. พลอากาศเอก ชูชาติ บุญชัย	
๑๑. พลเอก ธนดล สุรารักษ์	
๑๒. พลเอก ภาณุวัชร นาควงษ์	
๑๓. พลเอกสุรวัช บุตรวงษ์	
๑๔. พลเอก วิชิต ศรีประเสริฐ	
๑๕. พลอากาศเอก อติศักดิ์ กลั่นเสนาะ	
๑๖. นายศิริพล ยอดเมืองเจริญ	
๑๗. พลโท สมโภชน์ ว่างแก้ว	
๑๘. พลเรือโท สนธยา น้อยฉายา	
๑๙. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ทวี สุรฤทธิกุล	
๒๐. นายบรรชา พงศ์อายุกุล	
๒๑. นายสุรชัย ภูประเสริฐ	
๒๒. รองศาสตราจารย์ พิชาย รัตนติลภ ณ ภูเก็ต	
๒๓. นายพัชโรดม ลิ้มปิษฐ์เฐียร	

กรรมการวิสามัญผู้ลาประชุม คือ

๑. นางนิพัทธา อมรัตน์เมธา
๒. พลโท สุรใจ จิตต์แจ้ง
๓. พลเอก ไตรรัตน์ รั้งคะรัตน
๔. พลโท ชัยยุทธ พร้อมสุข
๕. ศาสตราจารย์สนิท อักษรแก้ว
๖. พลโท กนิษฐ์ ชาญปรีชญา
๗. พลตรี สันติพงศ์ ธรรมปิยะ
๘. นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง

ผู้ช่วยเลขานุการตามข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗ คือ

- นายปริญญา แสงแก้วเขียว

นิติกรชำนาญการ

คณะกรรมการวิสามัญ ๑

สำนักกรรมการ ๑

เริ่มประชุมเวลา ๐๙.๔๐ นาฬิกา

เมื่อกรรมการวิสามัญมาครบองค์ประชุมแล้วพลเอก สมเจตน์ บุญถนอม ประธานคณะกรรมการวิสามัญได้กล่าวเปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม สรุปได้ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม

ได้รับหนังสือของนายภราดร กลางบุรีรัมย์ ลงวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างกฎหมายพรรคการเมืองและกฎหมายเลือกตั้ง

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม

เลื่อนรับรองบันทึกการประชุมครั้งที่ ๑๖ วันอังคารที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๐

เลื่อนรับรองบันทึกการประชุมครั้งที่ ๑๗ วันพุธที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๐

เลื่อนรับรองบันทึกการประชุมครั้งที่ ๑๘ วันพฤหัสบดีที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๐

เลื่อนรับรองบันทึกการประชุมครั้งที่ ๑๙ วันอังคารที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๐

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องเสนอเพื่อพิจารณา

พิจารณาทบทวนร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.

ในประเด็นที่รอการพิจารณา ดังนี้

พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม ประธานคณะกรรมการสิทธิการวิสามัญ ได้ให้ข้อมูลต่อที่ประชุม เพื่อให้ที่ประชุมพิจารณาและให้ความเห็นชอบต่อร่างฯ ที่นำเสนอเพื่อให้มีการแก้ไขเกี่ยวกับกระบวนการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ดังนี้ ตามร่างฯ ที่นำเสนอและมีการแก้ไข มีกระบวนการโดยเริ่มจากการส่งผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตและแบบบัญชีรายชื่อ คณะกรรมการสรรหาของพรรคการเมืองจะมีการรับฟังความคิดเห็นจากสาขาพรรคการเมืองและตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด เมื่อได้รับฟังความคิดเห็นแล้วได้รวบรวมรายชื่อทั้งหมดส่งให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองเป็นผู้พิจารณาว่าจะให้ผู้ใดเป็นผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตและผู้ใดเป็นผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ในกรณีที่คณะกรรมการสรรหาของพรรคการเมืองส่งผู้สมัครแล้วแต่คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองไม่เห็นชอบจะต้องมีการประชุมกันระหว่างคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองและคณะกรรมการสรรหาของพรรคการเมืองอีกครั้ง เมื่อมีมติเป็นอย่างใดถือว่าเป็นที่ยุติ จึงส่งผู้นั้นลงสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ กรณีนี้อำนาจการตัดสินใจอยู่ที่กรรมการบริหารพรรคการเมือง ในอดีตปัญหาพรรคการเมืองผู้บริหารพรรคหรือนายทุนเป็นผู้มีบทบาทกำหนดผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งเกิดปัญหาผู้สมัครกังวลว่าจะมิได้ส่งเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งในครั้งต่อไป ตามร่างฯ นี้ มีการกำหนดเพื่อแก้ไขปัญหา ๒ ประการ คือ ๑) กรณีพรรคการเมืองเป็นของนายทุน โดยมีการกำหนดเรื่องทุนประเดิมซึ่งยังไม่มี ความชัดเจนจึงมีการเพื่อเสนอแก้ไขให้ทุนประเดิมจากสามแสนบาท เหลือห้าหมื่นบาทเพื่อบ่งชี้ความมุ่งหมายว่า จะไม่มีการครอบงำจากบุคคลใด ซึ่งกฎหมายนี้กำหนดไว้ชัดเจนเรื่องเดียวคือ ห้ามนายทุนครอบงำ ชี้นำ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยมีการกำหนดไว้เป็นโทษที่ร้ายแรง แต่วิธีการจับผู้กระทำความผิดซึ่งที่ผ่านมาในทางปฏิบัติของคณะกรรมการการเลือกตั้งกระทำได้ยาก ต่อมาเมื่อผู้กระทำความผิดเข้ามามีอำนาจทำให้เป็นเหตุให้ไม่มีพยานบุคคลเพราะความไม่เป็นธรรม ในการปฏิรูปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ๒๕๖๐ มีหลักที่เกี่ยวข้องกับพรรคการเมืองอยู่ใน ๓ มาตรา คือ มาตรา ๔๕ มาตรา ๙๐ และมาตรา ๒๕๘ โดยคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้นำมาตรา ๔๕ และมาตรา ๒๕๘ มาเป็นเหตุผลในร่างฯ ฉบับนี้ ส่วนมาตรา ๙๐ เกี่ยวกับการส่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ซึ่งเมื่อพิจารณาในวรรคสาม ได้กำหนดไว้ไม่ชัดเจน นอกจากนี้ มาตรา ๒๕๘ ก. ด้านการเมือง ได้กล่าวถึงการปฏิรูปไว้อย่างชัดเจน ใน (๒) จะต้องดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองให้เป็นไปโดยเปิดเผยตรวจสอบได้ เพื่อให้พรรคการเมืองพัฒนาเป็นสถาบันทางการเมืองมีกระบวนการให้สมาชิกพรรคการเมืองมีส่วนร่วมและมีความรับผิดชอบอย่างแท้จริง ในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองและคัดเลือกผู้มีความรู้ความสามารถ ซื่อสัตย์สุจริต มีคุณธรรม เข้ามาดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรมแต่ตามร่างฯ ที่กำหนดไว้เพียงรับฟังความคิดเห็น ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ๒๕๖๐ มาตรา ๒๕๘ (๒) กำหนดให้จะต้องมีกระบวนการคัดเลือกที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม ตามข้อเสนอของคณะกรรมการสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมืองของสภาการขับเคลื่อนปฏิรูปประเทศมีการเสนอแนวทางการส่งผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อ โดยการเริ่มต้นให้ผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ได้รับการคัดเลือกจากสมาชิกผู้มีภูมิลำเนาในเขตเลือกตั้งนั้น ซึ่งเขตใดที่มีสาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด จะต้องมีการจัดการเลือกตั้งผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตนั้น เมื่อได้รายชื่อให้ส่งไปยังกรรมการสรรหาของพรรคการเมือง และกรรมการสรรหาของพรรคการเมืองต้องส่งต่อไปยังกรรมการบริหารของพรรคการเมืองให้ความเห็นชอบ กรรมการบริหารพรรคการเมืองไม่สามารถดำเนินการเป็นกรณีอื่นได้

นอกจากให้ความเห็นชอบตามที่หัวหน้าสาขาพรรคการเมืองและตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดได้เลือกบุคคลนั้นเป็นตัวแทน เว้นแต่มีเหตุจำเป็นอื่นใด อย่างไรก็ตามที่ประชุมเห็นว่า ควรมีการแก้ไขประการใดจะได้ร่วมกันพิจารณา โดยกระบวนการจะเริ่มจากการให้ผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาสมัครที่คณะกรรมการสรรหาของพรรคการเมืองก่อน เพื่อให้คณะกรรมการสรรหาของพรรคการเมืองตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ลงสมัครเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อมีการตรวจสอบแล้วจะส่งกลับไปยังสาขาพรรคการเมืองและตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด จัดให้สมาชิกพรรคการเมืองผู้มีภูมิลำเนาในเขตนั้นเป็นผู้เลือก ซึ่งมีกระบวนการจัดให้สมาชิกพรรคการเมืองผู้เลือก กรณีที่เป็นตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดองค์ประชุมในการเลือกจะต้องไม่น้อยกว่าห้าสิบคนหรือกึ่งหนึ่งของตัวแทนสมาชิกประจำจังหวัดที่มีโดยสมาชิกตัวแทนประจำจังหวัดต้องมีสมาชิก ๑๐๐ คน กรณีสาขาพรรคการเมืองจำนวน ๕๐๐ คน องค์ประชุมที่เลือกจะต้องไม่น้อยกว่าองค์ประชุมของตัวแทนพรรคการเมือง คือ จำนวน ๑๐๐ คนเป็นผู้เลือก เมื่อมีการเลือกและได้รายชื่อลำดับที่ ๑ ลำดับที่ ๒ ส่งให้กรรมการสรรหาพรรคการเมือง กรณีกรรมการบริหารพรรคการเมืองไม่เห็นชอบลำดับที่ ๑ ต้องให้ความเห็นชอบหมายเลข ๒ กรณีหากไม่เห็นชอบทั้งลำดับที่ ๑ และลำดับที่ ๒ พรรคการเมืองและกรรมการสรรหาพรรคการเมืองต้องประชุมร่วมกันเพื่อพิจารณาลำดับที่ ๑ และลำดับที่ ๒ ในกรณีประชุมร่วมกันและยังไม่เห็นชอบในลำดับที่ ๑ และลำดับที่ ๒ ต้องกลับมาเริ่มกระบวนการใหม่ทั้งหมด

สำหรับการส่งผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อ เสนอแนวทางดังนี้ ที่มาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อมีที่มา ๓ ส่วน ๑) กรรมการบริหารพรรคการเมืองเป็นผู้เสนอ ๒) หัวหน้าสาขาพรรคการเมืองเป็นผู้เสนอ ๓) ตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดเป็นผู้เสนอ เพื่อให้ทั้ง ๓ ส่วนเป็นผู้กลั่นกรองบุคคลที่จะได้รับการเสนอชื่อเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ เมื่อมีการเสนอแล้วให้นำเข้าสู่คณะกรรมการสรรหาพรรคการเมืองเพื่อตรวจสอบคุณสมบัติ จริยธรรม ความซื่อสัตย์ สุจริต เมื่อมีการตรวจสอบแล้วให้จัดทำบัญชีรายชื่อไม่เกิน ๑๕๐ คน ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงภูมิภาค ความเท่าเทียมกันของชายและหญิง เมื่อได้บัญชีครบ ๑๕๐ คน โดยกำหนดให้หัวหน้าพรรคการเมืองเป็นบัญชีหมายเลข ๑ และคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองส่งรายชื่อสมาชิกตั้งแต่ลำดับที่ ๒ ถึง ๑๕๐ แต่ไม่รวมถึงหัวหน้าพรรคการเมือง เขตใดมีสาขาพรรคการเมืองส่งไปยังเขตนั้น เขตใดมีตัวแทนพรรคการเมืองส่งไปเขตนั้น การส่งรายชื่อทั้งหมดให้สาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด เพื่อจัดให้มีการเลือกให้สมาชิกพรรคการเมืองเลือก สมาชิกพรรคการเมืองจะเลือกจากบัญชีสมาชิกจำนวน ๑๔๙ คน เลือกได้คนละ ๑๕ รายชื่อและส่งรายชื่อคะแนนทั้งหมดให้คณะกรรมการสรรหา คณะกรรมการสรรหาจะนำมาจัดเรียงลำดับตั้งแต่ลำดับที่ ๒ - ๑๕๐ ในกรณีที่ในลำดับใดมีคะแนนเท่ากันให้อำนาจกรรมการสรรหาเป็นผู้จัดลำดับ กรณีที่มีคะแนนเท่ากันจะจัดลำดับใดก่อนแล้ว คณะกรรมการสรรหาเสนอต่อกรรมการบริหารพรรคการเมืองให้ความเห็นชอบ กรณีกรรมการบริหารพรรคการเมืองไม่ให้ความเห็นชอบให้กรรมการบริหารพรรคการเมืองกับกรรมการสรรหาพรรคการเมืองประชุมร่วมกันเพื่อพิจารณา กรณีที่ไม่เห็นชอบทั้งหมดการสรรหาผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อนี้ต้องดำเนินการใหม่ตั้งแต่เริ่มต้นทั้งหมด เหตุผลที่เสนอแนวความคิด เนื่องจากในอดีตกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือนายทุนพรรคการเมืองเป็นผู้กำหนดว่าจะอยู่ในพรรคการเมืองรายชื่อลำดับใด ข้อเสนอจะทำให้สมาชิกพรรคการเมืองมีบทบาทอำนาจที่ กรรมการบริหารพรรคจะต้องดูแลบริหารพรรคการเมืองโดยสมาชิกมีส่วนร่วมด้วย อย่างไรก็ตาม ข้อเสนอ

จะเป็นโครงสร้างการปฏิรูปที่ทำให้พรรคการเมืองเข้มแข็งมากขึ้น จึงเสนอให้คณะกรรมการการวิสามัญฯ เพื่อพิจารณา

นายคำบุญ ลิทธิสมาน โฆษกและที่ปรึกษาคณะกรรมการการวิสามัญฯ ได้แสดงความคิดเห็นว่า โดยความเห็นส่วนตัว ประชาชนไม่ควรที่จะต้องมีส่วนกดดันพรรคการเมืองเพียงอย่างเดียว ประกอบยังมีความเห็นต่างที่กับปัจจุบันมีกฎหมายที่เกี่ยวกับพรรคการเมืองที่มีความเข้มงวดมากขึ้นแต่ผลที่เกิดขึ้นยังไม่สำเร็จเท่าที่ควร รวมถึงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร ๒๕๖๐ เป็นเรื่องการออกแบบระบบการเลือกตั้งที่มีมาตรการขั้นตอนที่จะทำให้ลายพรรคเกิดใหม่และพรรคการเมืองขนาดเล็กโดยสิ้นเชิง บุคคลที่มีแนวความคิดและได้รับคะแนนนิยมจากประชาชนจะไม่สามารถเข้ามาเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ อย่างไรก็ตามโดยหลักการของร่างฯ นี้มีความเห็นชอบด้วยแต่จะมีวิธีการอย่างไรหรือไม่เพื่อให้มีทางออกหรือทางเลือกมากขึ้น

นายวัลลภ ตังคณานูรักษ์ โฆษกคณะกรรมการการวิสามัญฯ ได้แสดงความคิดเห็นว่า ตามข้อเสนอของ พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม ประธานคณะกรรมการการวิสามัญฯ ได้นำเรียนมานั้น เห็นชอบตามข้อเสนอ แต่เห็นว่าต้องมีการตัดเรื่องการเก็บเงินค่าบำรุงพรรคการเมืองออกไป เนื่องจากการจัดเก็บเงินมิใช่การแสดงถึงการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ฉะนั้นในปีแรกไม่ควรมีการจัดเก็บค่าสมาชิกใดๆ เพื่อให้พรรคการเมืองได้มีโอกาสยืดหยุ่นในการบริหารจัดการพรรคและทราบจำนวนสมาชิกของพรรคที่แน่นอนเพื่อดำเนินการจัดเก็บค่าสมาชิกในปีต่อไป

ศาสตราจารย์อุดม รัฐอมฤต ที่ปรึกษาคณะกรรมการการวิสามัญฯ ได้แสดงความคิดเห็นว่า ในประเด็นการคัดเลือกวิธีการตามข้อเสนอในที่ประชุม มิได้มีความเห็นที่ขัดแย้ง แต่หลักตามความเห็นของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญใช้หลักการมีส่วนร่วม แต่กรณีหากให้สมาชิกเป็นผู้เลือกกันเองจะเกิดปัญหาการคัดเลือกคนที่มีความรู้ความสามารถ ซึ่งเป็นปัญหาพื้นฐานที่เกิดขึ้นในระบบรวมถึงประเด็นการจัดเก็บค่าสมาชิก คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเห็นว่าหากพรรคการเมืองยังไม่สามารถช่วยเหลือพรรคของตนเองได้และจะดำเนินการต่อไปได้อย่างไร

นายแสวง บุญมี รองเลขาธิการคณะกรรมการการวิสามัญฯ ได้แสดงความคิดเห็นว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งได้นำหลักการของพรรคการเมืองตามข้อเสนอที่ประชุมนี้ไปพิจารณาในที่ประชุมของคณะกรรมการการเลือกตั้งควบคู่กับร่างฯ คณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยเชิญพรรคการเมืองต่าง ๆ เข้าร่วมการประชุมด้วย ซึ่งร่างฯ คณะกรรมการการเลือกตั้งจะมีความเข้มงวดน้อยกว่า โดยคณะกรรมการสรรหาสามารถเปลี่ยนผู้สมัครได้ และไม่มีปัญหาเกี่ยวกับวิธีการคัดเลือกผู้สมัครของพรรคการเมือง แต่มีประเด็นปัญหาเกี่ยวกับการจัดเก็บเงินสมาชิกและขั้นตอนทางธุรการ

นายศิริพล ยอดเมืองเจริญ กรรมการการวิสามัญฯ ได้แสดงความคิดเห็นว่า เห็นด้วยกับหลักการที่ พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม ประธานคณะกรรมการการวิสามัญฯ ได้นำเรียนมานั้น แต่โดยภาพรวมประสงค์ให้มีพรรคการเมืองหลายพรรคเพื่อให้เกิดการแข่งขันเป็นเรื่องที่ดีไม่เกิดการผูกขาดแต่จะต้องให้เกิดผลสัมฤทธิ์ด้วย ส่วนการมีส่วนร่วมที่ดีจะต้องให้ผู้มีความประสงค์ได้มีส่วนร่วมมากที่สุด แต่วิธีการเลือกบุคคลมีหลากหลายกรณี แต่ประสบการณ์ที่ผ่านมาเห็นว่าการเลือกตามลำดับขั้นทำให้ผู้เลือกพันความรับผิดชอบ อย่างไรก็ตามก็มีความกังวลเช่นเดียวกับ นายวัลลภ ตังคณานูรักษ์ โฆษกคณะกรรมการการวิสามัญฯ เนื่องจากประชาชนบางส่วนยังไม่เห็นชอบในการมีส่วนร่วมหรือกิจกรรมที่ต้องจ่ายเงินเพื่อการใด

พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม ประธานคณะกรรมการการวิสามัญ ได้ชี้แจงว่า เดิมมิได้กำหนดให้คณะกรรมการสรรหาเป็นผู้ตรวจสอบคุณสมบัติเบื้องต้น แต่ในที่ประชุมสัมมนามีสมาชิกสภาปฏิบัติบัญญัติแห่งชาติเสนอว่า ควรจะมีกระบวนการตรวจสอบคุณสมบัติก่อนการบรรจุบุคคลที่มีความรู้เป็นคนที่เข้าสู่การเมือง จึงเสนอให้คณะกรรมการสรรหาเป็นผู้ตรวจสอบคุณสมบัติเบื้องต้นและเป็นบุคคลที่พรรคการเมืองให้การยอมรับจึงนำไปสู่การคัดเลือกต่อไป

นายสุรชัย ภูประเสริฐ กรรมการการวิสามัญ ได้แสดงความคิดเห็นว่า ที่ผ่านมาร่างกฎหมายหรือกำหนดไว้อย่างไร การนำไปใช้ก็มีทางออกไปได้เสมอและจากการสอบถามประชาชนบางกลุ่มเห็นได้ว่าประชาชนยังมองไม่เห็นถึงประโยชน์ที่จะได้รับจากการเสียค่าสมาชิกพรรคการเมือง ซึ่งจำนวนเงินที่ยินดีจ่ายให้พรรคการเมือง คือ ไม่ใช่กรณีการไม่เสียค่าใช้จ่ายเลย แต่ให้ไม่เกินห้าสิบบาท

นายบรรชา พงศ์อายุกุล กรรมการการวิสามัญ ได้แสดงความคิดเห็นว่า หลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่กำหนดกำหนดขึ้นเป็นเรื่องใหม่ที่จะต้องให้ประชาชนได้รับทราบและเข้าใจ ควรมีการส่งเสริมสร้างการเรียนรู้ตั้งแต่เยาวชน ประชาชน โดยให้กระทรวงศึกษาธิการมีส่วนร่วมในการจัดสอนให้ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ หรือการใช้ระบบเสียงตามสายให้ความรู้แก่ประชาชนทุกวัน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ทวี สุรฤทธิกุล กรรมการการวิสามัญ ได้แสดงความคิดเห็นว่า ในทางปฏิบัติควรมีการเพิ่มกระบวนการขั้นตอนและเวลาในดำเนินการต่าง ๆ นอกจากนี้ต้องให้สมาชิกได้เห็นความสำคัญเข้าใจและใส่ใจบทบาทอำนาจที่ประชาชนมีในทางการเมือง ประกอบกับพรรคการเมืองต้องปฏิบัติโดยถูกต้องจริงจัง โดยปัญหาที่เกิดขึ้นประการหนึ่ง คือ ผู้นำท้องถิ่น เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มักไม่มีความเป็นอิสระ อย่างไรก็ดี คณะอนุกรรมการระบบเลือกตั้งและพรรคการเมือง ให้คณะกรรมการรณรงค์เพื่อประชาธิปไตยมาให้ข้อมูลเกี่ยวกับกฎหมายพรรคการเมือง เป็นการส่งเสริมเปิดให้ภาคประชาสังคมได้มีความรู้เกี่ยวกับการเมืองด้วย

พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม ประธานคณะกรรมการการวิสามัญ ได้แสดงความคิดเห็นว่า เมื่อกฎหมายฉบับนี้มีผลบังคับอย่างไร อาจยังมีปัญหาในทางปฏิบัติได้ แต่เป็นเรื่องที่ต้องศึกษาพิจารณาและแก้ไขร่วมกันเพื่อให้มีการปฏิรูปพัฒนาประชาธิปไตยให้ก้าวหน้าต่อไป เป็นวิธีการแก้ไขจุดอ่อนของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ๒๕๖๐ กรณีการส่งผู้สมัครลงรับเลือกตั้งของทุกพรรคและทุกเขตได้โดยไม่กระทบกับระบบบัญชีรายชื่อ

พลเอก วิชิต ศรีประเสริฐ กรรมการการวิสามัญ ได้แสดงความคิดเห็นว่า ในการเลือกตั้งที่ผ่านมาระบบบัญชีรายชื่อมีการจับกุมได้น้อยมาก หากนำหลักการนี้ไปใช้จะทำให้เกิดการซื้อเสียงได้ ๒ ครั้ง แต่ไม่ชนะการเลือกตั้งพรรคนั้นจะหายไปเพราะสมาชิกจะไม่สนับสนุนอีก ซึ่งเป็นกรณีที่น่าจะเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองเล็ก เห็นว่าจึงต้องนำมาเชื่อมโยงกับเรื่องการเงินค่าบำรุงพรรคการเมือง ซึ่งหากจะมีการแก้ไขใช้หลักการตามที่เสนอการกำหนดเงินค่าสมาชิกไว้ไม่ต่ำกว่าหนึ่งร้อยบาทเป็นจำนวนที่มากเกินไป จะทำให้พรรคเล็กหายไป อย่างไรก็ดี การเลือกตั้งครั้งต่อไปจะต้องยอมรับนักการเมืองของประชาชน และต้องให้ประชาชนได้เรียนรู้ระบอบประชาธิปไตยซึ่งการปฏิบัติเป็นการศึกษาวิธีหนึ่งที่ทำให้ประชาชนได้เรียนรู้ส่วนเรื่องเงินบำรุงพรรคการเมือง เห็นว่าจำเป็นต้องมีแต่การกำหนดไม่ต่ำกว่าหนึ่งร้อยบาทเป็นจำนวนที่สูงเกินไป ซึ่งสนับสนุนหลักการและวิธีการตามข้อเสนอของ **พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม ประธานคณะกรรมการการวิสามัญ** ที่ จะทำให้ประชาชนมีความตื่นตัวมากขึ้นในบริบทของพรรคการเมืองมากขึ้น แต่ทั้งนี้ ยังมีข้อห่วงกังวลที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต เช่น การจ่ายเสียงเพื่อให้ไปลงคะแนน โดยไม่สามารถจับ

ผู้กระทำความผิดได้ เป็นต้น ทั้งนี้ การมีส่วนร่วมเป็นเรื่องที่สำคัญจะมีวิธีการอย่างไรให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง

พลเอก มารุต ปิ๋ชโชตะสิงห์ รองประธานคณะกรรมการการวิสามัญ คนที่สอง ได้แสดงความคิดเห็นว่า เห็นด้วยกับหลักการของ **พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม ประธานคณะกรรมการการวิสามัญ** ให้คนในพื้นที่ได้มีส่วนร่วม ส่วนเรื่องของเงินค่าบำรุงพรรคการเมืองมีผู้แปรญัตติไว้กำหนดให้ไม่เกินหนึ่งร้อยบาท ซึ่งเห็นด้วยจำนวนไม่เกินหนึ่งร้อยบาท อย่างไรก็ตามก็สนับสนุนการให้ความรู้กับประชาชนโดยการใช้สื่อเสียงตามสายให้ประชาชนได้รับความรู้ทุกวัน นอกจากนี้ตัวอย่างประเทศมาเลเซีย ได้มีการจัดทำสัญญาประชาคมก่อนการเลือกตั้งว่า ในกรณีที่ได้รับเลือกเป็นรัฐบาลแล้วจะมีพรรคบ้างที่ร่วมจัดตั้งรัฐบาล

พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม ประธานคณะกรรมการการวิสามัญ ได้ชี้แจงว่า หลักการนี้การซื้อเสียงอาจยังคงมีอยู่แต่ระบบจะมีการตรวจสอบมากขึ้น มีการถ่วงดุลกันมากขึ้น

นายสุรชัย ภูประเสริฐ กรรมการการวิสามัญ ได้แสดงความคิดเห็นว่า การมีส่วนร่วมเป็นเรื่องสำคัญจะอย่างไรให้บุคคลเข้าร่วมเป็นสมาชิกพรรค โดยไม่ให้เกิดการซื้อเสียง **สรุป** ดังนั้นที่ประชุมจึงให้ความเห็นชอบการแก้ไข ดังนี้

มาตรา ๔๗

มีการแก้ไข

ประเด็นการอภิปรายของคณะกรรมการการวิสามัญ

พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม ประธานคณะกรรมการการวิสามัญ ได้ชี้แจงว่า มาตรา ๔๗ วรรคหนึ่ง โดยเจตนารมณ์มาตรานี้พรรคการเมืองใดที่จะส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใด พรรคการเมืองนั้นต้องมีสาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดอยู่ในเขตเลือกตั้งนั้น หากพรรคการเมืองใดจะส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งทั่วประเทศพรรคการเมืองนั้นต้องมีสาขาพรรคและตัวแทนสาขาพรรคการเมืองสามร้อยห้าสิบเขต

นายศิริพล ยอดเมืองเจริญ กรรมการการวิสามัญ ได้แสดงความคิดเห็นว่า ในทางปฏิบัติพรรคการเมืองใหญ่สามารถส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งได้ในทุกเขต แม้ไม่ได้มีการจำกัดสิทธิของพรรคการเมืองเล็ก แต่เมื่อมีการเชื่อมโยงประกอบกับมาตราอื่นหรือประเด็นอื่นแล้วจะทำให้พรรคการเมืองเล็กไม่สามารถปฏิบัติได้เลยและจะทำให้พรรคการเมืองนั้นหายไป

พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม ประธานคณะกรรมการการวิสามัญ ได้ชี้แจงว่า สาเหตุเนื่องจากการลงคะแนนเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตซื้อเดียวทำให้ทุกคะแนนมีผล ไม่เพียงมีผลการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเท่านั้น แต่จะมีผลสำหรับการเลือกแบบบัญชีรายชื่อด้วย เพื่อให้ทุกคะแนนมีผลตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้

นายแสวง บุญมี รองเลขาธิการคณะกรรมการการวิสามัญ ได้ให้ข้อมูลว่า จากการประชุมร่วมกันกับพรรคการเมือง ซึ่งจะมีระยะเวลาสิบวันเพื่อดำเนินการหาผู้สมัคร โดยหลักการพรรคการเมืองยอมรับได้ ซึ่งจากการแก้ไขมาตรา ๔๗ จะมีผลถึงมาตรา ๓๕ คือ กรณีที่จังหวัดใดไม่มีสาขาให้ตั้งตัวแทนจังหวัด ซึ่งต้องมีการแก้ไขให้สอดคล้องกัน

พลเอก วิชิต ศรีประเสริฐ กรรมการธิการวิสามัญ ได้สอบถามว่า กรณีที่พรรคการเมือง ตั้งขึ้นใหม่อาจไม่ส่งผู้สมัครครบสามร้อยห้าสิบเขตโดยมีที่ทำการพรรคอยู่จังหวัดชลบุรีมีสาขาพรรคครบสี่ สาขาแต่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่งผู้สมัครลงในทุกเขตได้หรือไม่ ซึ่งนายแสวง บุญมี รองเลขาธิการ คณะกรรมการธิการวิสามัญ ได้ให้คำตอบว่า สามารถกระทำได้ หากมีการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองหรือ ตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดไว้ทุกเขตเลือกตั้ง

ศาสตราจารย์อุดม รัฐอมฤต ที่ปรึกษาคณะกรรมการธิการวิสามัญ ได้สอบถามว่า สาขา พรรคการเมืองจะหมายรวมถึงพื้นที่ของจังหวัดทั้งหมด ในกรณีนี้หากมีสาขาพรรคการเมืองในพื้นที่ภาคเหนือ ในจังหวัดใดแล้วจะถือว่ามีสาขาพรรคการเมืองในเขตจังหวัดนั้นแล้วได้หรือไม่ พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม ประธานคณะกรรมการธิการวิสามัญ ได้ให้คำตอบว่า ในกรณีนี้ไม่ถือว่ามีสาขาพรรคการเมืองในเขตจังหวัดนั้น

มาตรา ๔๗ วรรคสอง

พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม ประธานคณะกรรมการธิการวิสามัญ ได้ชี้แจงว่า เป็นการ กำหนดให้ชัดเจนเกี่ยวกับการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งเขตเลือกตั้งใดต้องส่งจากผู้ที่ได้รับการเลือกมาจากสมาชิก ในเขตเลือกตั้งนั้นเท่านั้น

นายแสวง บุญมี รองเลขาธิการคณะกรรมการธิการวิสามัญ ได้ชี้แจงว่า มาตรา ๔๗ โดยหลัก วรรคหนึ่ง เป็นกรณีเรื่องของพรรค คุณสมบัติของพรรคจะสามารถส่งผู้สมัครคนใดได้บ้าง ส่วนวรรคสอง เป็นกรณีพรรคการเมืองจะส่งผู้สมัครคนใด สำหรับวิธีการจะกำหนดในมาตรา ๔๙ วรรคหนึ่ง

นายพัชโรดม ลิ้มปิษฐีธร ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา กรรมการธิการวิสามัญ ได้ชี้แจงว่า การแก้ไขในมาตรา ๔๗ นี้ได้มีหลักการเดียวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ๒๕๖๐ มาตรา ๙๐ กรณีการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อจะส่งได้เมื่อมีการส่งผู้สมัครแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง แล้ว จึงไม่จำเป็นต้องกำหนดเพิ่มในวรรคสาม

มีการแก้ไขเป็น ดังนี้

“มาตรา ๔๗ พรรคการเมืองซึ่งประสงค์จะส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภา ผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใด ให้รับฟังความคิดเห็นเห็นสมควรต้องมีสาขาพรรคการเมือง หรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดที่เกี่ยวข้อมาประกอบด้วย ทั้งนี้ ตมทสัดคณะที่คณะกรรมตรรศร คัดหนดในเขตเลือกตั้งนั้น

การส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ในเขตเลือกตั้งใด ให้พรรคการเมืองส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งจากผู้ซึ่งสาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรค การเมืองประจำจังหวัดในเขตเลือกตั้งนั้นเลือกให้ส่งเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้ง”

มาตรา ๔๘

มีการแก้ไข

ประเด็นการอภิปรายของคณะกรรมการธิการวิสามัญ

พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม ประธานคณะกรรมการธิการวิสามัญ ได้ชี้แจงว่า มาตรา ๔๘ หลักการจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ๒๕๖๐ มาตรา ๙๐ วรรคสาม

นายพัชโรดม ลิ้มปิษฐีเยธ ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา กรรมการวิสามัญ ได้ชี้แจงว่า การกำหนดวรรคสองเป็นการเพิ่มเงื่อนไขการกำหนดอัตราส่วนให้อำนาจคณะกรรมการเลือกตั้งและเป็นเงื่อนไขที่กำหนดเพิ่มเติมจากรัฐธรรมนูญ จึงต้องกำหนดเพิ่มขึ้นมา

มีการแก้ไขเป็น ดังนี้

“มาตรา ๔๘ การพิชิตสรรส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อของให้พรรคการเมืองจัดทำบัญชีรายชื่อเพื่อส่งให้สาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด โดยให้คำนึงถึงผู้สมัครรับเลือกตั้งจากภูมิภาคต่างๆ และความเท่าเทียมกันระหว่างชายและหญิงด้วย

คณะกรรมการจะกำหนดอัตราส่วนขั้นต่ำของผู้สมัครซึ่งเป็นชายและหญิงที่พรรคการเมืองจะต้องส่งลงสมัครรับเลือกตั้งก็ได้ ในกรณีที่พรรคการเมืองใดไม่อาจส่งผู้สมัครตามอัตราส่วนดังกล่าวได้ ให้แจ้งเหตุผลให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปก่อนวันสมัครรับเลือกตั้ง

การกำหนดอัตราส่วนตามวรรคสอง ให้คณะกรรมการหารือกับพรรคการเมืองด้วย”

มาตรา ๔๙

มีการแก้ไข

ประเด็นการอภิปรายของคณะกรรมการวิสามัญ

พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม ประธานคณะกรรมการวิสามัญ ได้ชี้แจงว่า มาตรา ๔๙ วรรคหนึ่ง เป็นกรณีการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อให้ดำเนินการสรรหาตามวิธีการที่กำหนดในมาตรา ๔๙/๑ คือ เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง และมาตรา ๔๙/๒ เลือกตั้งสภาสมาชิกผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ โดยมีข้อยกเว้นกรณีที่เป็นกรณีการเลือกตั้งแทนการเลือกตั้งที่เป็นโมฆะหรือการเลือกตั้งใหม่ในกรณีที่ไม่มีผู้ใดได้รับเลือกตั้ง หรือกรณีผู้สมัครตายก่อนปิดการรับสมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งกระบวนการจะเริ่มต้นในการดำเนินการไม่เพียงพอให้ดำเนินการตามข้อบังคับ ซึ่งมีที่มาจากกฎหมายเดิมที่กำหนดข้อยกเว้นไว้

วรรคสอง เป็นการกำหนดให้คณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งมีหน้าที่และอำนาจในการตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อ ให้ได้ผู้ซึ่งมีความรู้ความสามารถ ซื่อสัตย์สุจริต และมีคุณธรรมจริยธรรม ตามมาตรฐานทางจริยธรรมที่กำหนดในข้อบังคับ ตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๕๘ ก.การเมือง และตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔๙/๑ และมาตรา ๔๙/๒ โดยอำนาจจะอยู่ที่คณะกรรมการสรรหา ส่วนจำนวนเท่าใดขึ้นอยู่กับข้อบังคับ

ศาสตราจารย์อุดม รัฐอมฤต ที่ปรึกษาคณะกรรมการวิสามัญ ได้มีข้อสังเกตว่า อำนาจหน้าที่ที่คณะกรรมการสรรหาพรรคการเมืองต้องตรวจสอบให้ได้ผู้มีความรู้ความสามารถ ซื่อสัตย์สุจริต และมีคุณธรรมจริยธรรม ในทางปฏิบัติจะเกิดข้อโต้แย้งภายในพรรคให้มีการฟ้องคดีกันหรือไม่

พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม ประธานคณะกรรมการวิสามัญ ได้ชี้แจงว่า เมื่อระบบพรรคการเมืองดีจะมีระบบการตรวจสอบขึ้นเองในพรรค โดยจะต้องมีเหตุผลชี้แจงในการพิจารณานั้นหากไม่สามารถชี้แจงได้พรรคการเมืองจะมีวิธีการบริหารจัดการเองในพรรค เช่นเดียวกับเรื่องการกำหนดมาตรฐานคุณธรรมจริยธรรมที่ไม่สามารถกำหนดให้เห็นเป็นรูปธรรมได้

ศาสตราจารย์อุดม รัฐอมฤต ที่ปรึกษาคณะกรรมการการวิสามัญ ได้แสดงความคิดเห็นว่า ฉะนั้น ในกรณีนี้เพื่อให้การวินิจฉัยของคณะกรรมการสรรหาในเรื่องคุณสมบัติของบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อให้ เป็นที่ยุติ โดยกำหนดไว้ให้เป็นการกำกับในข้อบังคับ

นายคำณูณ สิทธิสมาน โฆษกและที่ปรึกษาคณะกรรมการการวิสามัญ ได้แสดงความคิดเห็นว่า โดยปกติเรื่องคุณธรรมจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะมีการกำหนดคุณสมบัติและ ลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งมีการวางมาตรฐานไว้สำหรับองค์กรอิสระและผู้ดำรงตำแหน่ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา รัฐมนตรี และตามร่างฯ นี้ ได้กำหนดไว้ให้ผู้บริหารพรรคการเมือง หรือกรรมการพรรคการเมืองต้องมีคุณธรรมจริยธรรมโดยอิงมาตรฐานขององค์กรอิสระ อย่างไรก็ตาม ings ได้ กำหนดให้ผู้ที่จะได้รับการคัดเลือกเป็นผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนอกจากจะต้องมีคุณสมบัติและไม่มี ลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญแล้วต้องมีความรู้ความสามารถ ซื่อสัตย์สุจริต มีคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งเป็น การพิจารณาที่ยากหากมีข้อโต้แย้งจะมีวิธีการตัดสินอย่างไร

นายแสวง บุญมี รองเลขาธิการคณะกรรมการการวิสามัญ ได้ชี้แจงว่า กรณีนี้จะแบ่ง ออกเป็น ๒ ส่วนคือ ๑) คุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม มีความชัดเจนเห็นเป็นรูปธรรม ๒) ต้องมีความเป็น กลางซึ่งเป็นลักษณะเป็นนามธรรม จะกำหนดให้เป็นการค้ำประกันถึงได้หรือไม่

นายศิริพล ยอดเมืองเจริญ กรรมการการวิสามัญ ได้แสดงความคิดเห็นว่า ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ๒๕๖๐ มาตรา ๙๗ มาตรา ๙๘ โดยหลักการแล้วให้ผู้สรรหาจะต้อง พิจารณาตามแต่กรณีนั้น

นายคำณูณ สิทธิสมาน โฆษกและที่ปรึกษาคณะกรรมการการวิสามัญ ได้แสดงความคิดเห็นว่า ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ๒๕๖๐ ไม่ควรกำหนดสิ่งที่เป็นนามธรรม เช่น การกำหนดให้มีความ ซื่อสัตย์สุจริต และมีคุณธรรมจริยธรรมเห็นเป็นประจักษ์ จะทำให้เกิดข้อโต้แย้งขึ้น ตั้งแต่ยังมีได้มีการ เลือกตั้ง อย่างไรก็ตาม เมื่อได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะใช้มาตรฐานทางคุณธรรม จริยธรรมที่องค์กรอิสระจะร่วมกันร่าง ซึ่งหากพบว่ามีความผิดอย่างร้ายแรงต้องไปศาลฎีกาเป็นผู้ตัดสิน ซึ่งหากจะกำหนดให้พิจารณาคุณธรรมจริยธรรมตั้งแต่ยังมีได้มีการเลือกตั้งจะตัดสินอย่างไร

พลอากาศเอก อติศักดิ์ กลั่นเสนาะ กรรมการการวิสามัญ ได้แสดงความคิดเห็นว่า เรื่องของคุณธรรมจริยธรรมไม่มีมาตรฐานที่วัดได้ จึงไม่ควรที่จะกำหนดเป็นมาตรฐานหรือเทียบเคียงไว้ใน กฎหมาย กำหนดไว้เพียงให้มีน่าจะเพียงพอแล้ว และการกำหนดให้เป็นไปตามข้อบังคับจะทราบได้อย่างไร ว่าแต่ละพรรคจะกำหนดไว้เหมือนกันจะมีอะไรที่ใช้ตัดสินได้

นายแสวง บุญมี รองเลขาธิการคณะกรรมการการวิสามัญ ได้แสดงความคิดเห็นว่า กรณีนี้คณะกรรมการการเลือกตั้งจะพิจารณาเฉพาะคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามเท่านั้น ส่วนเรื่อง มาตรฐานทางคุณธรรมจริยธรรมให้เป็นที่ยุติให้แต่ละพรรคการเมืองนั้น

นายศิริพล ยอดเมืองเจริญ กรรมการการวิสามัญ ได้แสดงความคิดเห็นว่า เรื่องมาตรฐานทางคุณธรรมจริยธรรม เมื่อมีรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ๒๕๖๐ มาตรา ๙๗ มาตรา ๙๘ ไว้แล้ว การกำหนดไว้แล้ว การกำหนดไว้ในมาตรา ๙๔ พรรคสอง จะเกิดปัญหาการร้องเรียนและถูกเพิก ถอนกันโดยง่ายหรือไม่ หากกรณีเป็นเช่นนั้นจะมีวิธีการแก้ไขอย่างไร

นายแสวง บุญมี รองเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง ได้แสดงความคิดเห็นว่า ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ๒๕๖๐ มาตรา ๙๗ มาตรา ๙๘ เป็นเรื่องกำหนดคุณสมบัติที่พิจารณาได้ง่ายเป็นเป้าหมายที่อยู่ในหมวดการปฏิรูปประเทศ เป็นการนำเรื่องคุณสมบัติกับเป้าหมายมา รวมกันไว้

นายศิริพล ยอดเมืองเจริญ กรรมการการเลือกตั้ง ได้แสดงความคิดเห็นว่า โดยหลักการเมื่อคณะกรรมการสรรหาทำหน้าที่ตรวจสอบคุณสมบัติ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ๒๕๖๐ มาตรา ๙๗ มาตรา ๙๘ ผิดจากนั้นไม่ส่งลงสมัครรับเลือกตั้ง แต่หากกำหนดเช่นนี้เกิดข้อโต้แย้งจะมี ข้อยุติอย่างไร

พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม ประธานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ได้ชี้แจงว่า เดิมมิได้มีการกำหนดเรื่องอำนาจหน้าที่ไว้ แต่เพื่อให้มีการคัดเลือกผู้มีความเหมาะสมทั้งความรู้ความสามารถและ คุณธรรมจริยธรรม จึงกำหนดไว้ตั้งแต่เริ่มแรกให้คณะกรรมการสรรหาอำนาจหน้าที่ในการกลั่นกรองและ ตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม ส่วนความรู้ความสามารถ ชื่อสัตย์สุจริต นำมาจากการปฏิรูป การเมือง เพื่อให้มีความครบถ้วนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กรณีมีข้อกังวลว่าผู้ได้รับการ คัดเลือกจะมีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับมาตรฐานทางคุณธรรมจริยธรรมตามข้อบังคับของพรรคการเมืองให้พรรค การเมืองนั้นส่งให้กับคณะกรรมการสรรหาเป็นผู้พิจารณาก่อนหรือกรณีมีข้อสงสัยเกี่ยวกับข้อบังคับมาตรฐาน ทางคุณธรรมจริยธรรมไม่เหมือนกันให้พรรคการเมืองให้ส่งคณะกรรมการการเลือกตั้งตรวจสอบข้อบังคับ

พรรคสาม

พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม ประธานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ได้ชี้แจงว่า เป็นการ เปิดโอกาสให้พรรคการเมืองสามารถดำเนินการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตหรือแบบบัญชี รายชื่อไว้ล่วงหน้าก่อนก็ได้ เนื่องจากการยุบสภาเกิดขึ้นได้ ๒ กรณี ๑) เมื่อครบวาระการดำรงตำแหน่ง เป็นกรณีทราบล่วงหน้าได้ โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ๒๕๖๐ กำหนดให้มีการเลือกตั้งภายใน ๔๕ วันนับแต่มีการยุบสภา ๒) เป็นการยุบสภาโดยอำนาจของรัฐบาล จะเกิดขึ้นเมื่อใดก็ได้ โดยรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย ๒๕๖๐ กำหนดให้มีการเลือกตั้งภายใน ๖๐ วันนับแต่มีการยุบสภา ซึ่งกรณีนี้เป็นการ ยุบสภาแบบขณะที่กำลังได้รับคะแนนนิยมหรือแบบเกิดวิกฤติทางการเมือง กรณีนี้เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ พรรคการเมืองสามารถดำเนินการได้ก่อนมีการประกาศพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร

นายสุรชัย ภูประเสริฐ กรรมการการเลือกตั้ง ได้สอบถามว่า กรณีนี้หากปัจจุบันมี การใช้บังคับกฎหมายนี้แล้ว พรรคการเมืองที่ยังคงเป็นพรรคการเมืองสามารถดำเนินการตามมาตรานี้ได้ หรือไม่

นายแสวง บุญมี รองเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง ได้ชี้แจงว่า ในสถานการณ์ภาวะปกติสามารถกระทำได้เลย

นายพัชโรดม ลิ้มปิษเฐียร ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา กรรมการการเลือกตั้ง ได้ชี้แจงว่า กรณีเช่นนี้ หากไม่มีพระราชกฤษฎีกาโดยหลักไม่ควรมีการดำเนินการก่อน แต่การ กำหนดไว้เช่นนี้เป็นข้อยกเว้นให้ดำเนินการได้เห็นว่าควรกำหนดไว้

มีการแก้ไขเป็น ดังนี้

“มาตรา ๔๙ ในการเลือกตั้งทั่วไป การส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน ราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อ ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสรรหา

ผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองในพรรคสหประชาไทยและเสนาอคณะพรรคสหวิหระพรรคการเมืองให้
ควรมีเห็นชอบให้ดำเนินการสรรหาตามวิธีการที่กำหนดในมาตรา ๔๙/๑ และมาตรา ๔๙/๒ เว้นแต่กรณีที่
เป็นการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง สำหรับการเลือกตั้งแทนการ
เลือกตั้งที่เป็นโมฆะ หรือการเลือกตั้งใหม่ในกรณีที่ไม่มีผู้ใดได้รับเลือกตั้ง หรือกรณีผู้สมัครตายก่อนปิดการรับ
สมัครรับเลือกตั้ง ให้ดำเนินการตามข้อบังคับ

เมื่อมีกรณีต้องสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้ง ให้พรรคการเมืองจัดให้มีคณะกรรมการ
สรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งประกอบด้วยบุคคลและจำนวนตามที่กำหนดในข้อบังคับ ซึ่งอย่างน้อยต้อง
ประกอบด้วยกรรมการบริหารพรรคการเมืองไม่เกินกึ่งหนึ่งของคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้ง และ
หัวหน้าสาขาพรรคการเมืองและตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดซึ่งเลือกกันเองจนครบส่วนวน ทั้งนี้
วิธีสรรหาเลือกกันเองและจำนวนหัวหน้าสาขาพรรคการเมืองและตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดให้
เป็นไปตามข้อบังคับ แต่อย่างน้อยต้องมีหัวหน้าสาขาพรรคการเมืองไม่น้อยกว่าสี่สาขาซึ่งมาจากภาคต่างกัน
ที่คณะกรรมการกำหนดตามมาตรา ๓๓ และให้มีหน้าที่และอำนาจในการตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะ
ต้องห้ามของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อ ให้ได้ผู้
ซึ่งมีความรู้ความสามารถ ซื่อสัตย์สุจริต และมีคุณธรรมจริยธรรม ตามมาตรฐานทางจริยธรรมที่กำหนดใน
ข้อบังคับ และตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔๙/๑ และมาตรา ๔๙/๒

เพื่อประโยชน์ในการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขต
เลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมือง พรรคการเมืองใดจะดำเนินการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งไว้
เป็นการล่วงหน้าก่อนวันประกาศพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก็ได้”

ในพรรคสหวิหระผู้สมัครรับเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งรับ
ฟังความคิดเห็นของหัวหน้าสาขาพรรคการเมือง ตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด และสมาชิก
พรรคสหวิหระในพรรคสหวิหระด้วย

ถ้าคณะกรรมการสหวิหระพรรคการเมืองไม่ให้ควมเห็นชอบบุคคลใดที่
คณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งเสนอ ให้คณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งดำเนินการสรรหา
บุคคลแทนบุคคลนั้น หากคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งยืนยันเสนอชื่อบุคคลเดิม และ
คณะกรรมการสหวิหระพรรคการเมืองไม่เห็นชอบด้วย ให้คณะกรรมการสหวิหระพรรคการเมืองและ
คณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งประชุมร่วมกัน เมื่อที่ประชุมร่วมกันดังกล่าวมีมติเป็นประทรวใด
ให้ดำเนินการต่อไปตามมตินั้น ทบลงมติดังกล่าวให้กระทำโดยวิธีลงคะแนนลับ

พรรคสหวิหระผู้สมัครรับเลือกตั้ง ให้พิจารณาพรรคสมาชิกผู้ซึ่งยื่นควมสมัครด้วย
ตนเองและผู้ซึ่งสมาชิกเสนอ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในข้อบังคับ

พรรคส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง
สำหรับพรรคเลือกตั้งแทนพรรคเลือกตั้งที่เป็นโมฆะ หรือพรรคเลือกตั้งใหม่ในกรณีที่ไม่มีผู้ใดได้รับเลือกตั้ง
หรือกรณีผู้สมัครตายก่อนปิดการรับสมัครรับเลือกตั้ง ให้ดำเนินการตามข้อบังคับ”

มาตรา ๑๓๕

มีการแก้ไข

ประเด็นการอภิปรายของคณะกรรมการการวิสามัญ

พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม ประธานคณะกรรมการการวิสามัญ ได้ชี้แจงว่า เป็นกรณีให้มีการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยต้องมีตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด และให้คณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งตามมาตรา ๔๙ ของพรรคการเมืองดังกล่าวประกอบด้วยกรรมการบริหารพรรคการเมืองจำนวนสี่คน และหัวหน้าสาขาพรรคการเมือง หรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด ซึ่งเลือกกันเองจนครบจำนวนเจ็ดคน เป็นองค์ประกอบสองส่วน และในกรณีที่พรรคการเมืองใดมีหัวหน้าสาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดรวมกันไม่ถึงเจ็ดคน คือ เมื่อบวกกันแล้วไม่เกินเจ็ดคน ตามมาตรานี้เป็นการเปลี่ยนองค์ประกอบคณะกรรมการสรรหา แต่กรณีหากรวมกันแล้วเกินเจ็ดคนต้องทำอย่างไร

นายพัชโรดม ลิ้มปิษุทธิ์ ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา กรรมการการวิสามัญ ได้ชี้แจงว่า ตามกลไกเดิมจะมีการเลือกตัวแทนสมาชิก อาจกำหนดให้เป็นการเลือกกันเองโดยให้เหลือจำนวนเจ็ดคน กรณีใดรวมกันไม่ถึงเจ็ดคนให้เลือกสมาชิกเพิ่มเติมจนครบเจ็ดคนให้เป็นคามข้อบังคับ

ศาสตราจารย์อุดม รัฐอมฤต ที่ปรึกษาคณะกรรมการการวิสามัญ ได้แสดงความคิดเห็นว่า ตามมาตรา ๓๕ การตั้งตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดจะตั้งจำนวนหนึ่งคนหรือหลายคนก็ได้ จะเป็นความลักลั่นในการกำหนดให้มีการคัดเลือกกันเอง

พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม ประธานคณะกรรมการการวิสามัญ ได้ชี้แจงว่า จะได้มีการทบทวนในมาตรา ๓๕ อีกครั้งหนึ่ง

พลเอก วิชิต ศรีประเสริฐ กรรมการการวิสามัญ ได้แสดงความคิดเห็นว่า ตามมาตรานี้จะมีผลต่อพรรคการเมืองขนาดเล็ก เพราะอาจมีสาขาพรรคการเมืองไม่ครบ โดยมาตรา ๑๓๒ มีกำหนดให้โอกาสกรณีดำเนินการไม่แล้วเสร็จให้พรรคการเมืองขยายระยะเวลาออกไปตามที่จำเป็นก็ได้ แต่รวมแล้วไม่เกินสามปี นั้นการเลือกตั้งครั้งแรกจะมีผลกระทบต่อพรรคการเมืองขนาดเล็กตามมาตรา ๑๓๕ แต่พรรคการเมืองใหม่อาจได้รับประโยชน์จากมาตรานี้ แต่พรรคการเมืองเก่าจะไม่ได้รับประโยชน์นี้ เห็นว่าพรรคการเมืองเก่าควรได้รับการสนับสนุนจากบทเฉพาะกาลมาตรา ๑๓๕ ด้วย

พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม ประธานคณะกรรมการการวิสามัญ ได้ชี้แจงว่า กรณีนี้จะต้องพิจารณาให้ดำเนินการให้ครบตามมาตรา ๑๓๓ ด้วย หากกระทำไม่ครบจะไม่สามารถส่งผู้สมัครตามมาตรา ๑๓๒ ได้ และจะไม่เข้ามาตรา ๑๓๕

ศาสตราจารย์อุดม รัฐอมฤต ที่ปรึกษาคณะกรรมการการวิสามัญ ได้ชี้แจงว่า ตามข้อเท็จจริงจะพิจารณาทั้งสองฝ่าย เมื่อต้องการให้พรรคการเมืองใหม่และพรรคการเมืองเก่าปฏิบัติตามเงื่อนไขใหม่ทั้งหมด หากยังไม่สามารถจัดตั้งพรรคการเมืองได้เพราะองค์ประกอบไม่ครบ เดิมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญให้มีสิทธิสมัครโดยมีเงื่อนไขขอขยายระยะเวลาได้ แต่กรณีข้อเสนอนี้เมื่อไม่ครบจะไม่สามารถสมัครได้เลยจะทำให้กระบวนการคัดเลือกการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ได้เสนอมานี้ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างไรก็ดี โดยพื้นฐานพรรคการเมืองทั้งเก่าและใหม่จะต้องมีความเท่าเทียมกัน

พลเอก วิชิต ศรีประเสริฐ กรรมการการวิสามัญ ได้แสดงความคิดเห็นว่า ตามมาตรา ๑๓๒ (๗) กำหนดให้จัดตั้งสาขาพรรคการเมืองและตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดให้ครบถ้วน ซึ่งพรรคการเมืองเก่าจะต้องดำเนินการให้ได้ ซึ่งพรรคการเมืองใหญ่สามารถทำได้แต่พรรคการเมืองเล็กไม่สามารถ

ทำได้ ซึ่งควรได้รับการยกเว้นเช่นเดียวกับพรรคการเมืองที่จัดตั้งใหม่ตามมาตรา ๑๓๕ ทั้งนี้ มาตรา ๑๓๒
วรรคสอง (๗) หากมีการตัด (๗) จะทำให้พรรคการเมืองส่งผู้สมัครได้เหมือนกัน

สรุป ที่ประชุมเห็นชอบให้ตัด (๗) ในวรรคสอง ของมาตรา ๑๓๒
มีการแก้ไขเป็น ดังนี้

“มาตรา ๑๓๕ ในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรกที่มีขึ้นภายหลังจากวันที่พระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้ง สำหรับพรรคการเมืองที่ ขอสอดทะเบียนจัดตั้ง
พรรคการเมืองสมัยสองหลังจากวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ และยังไม่มีส่วนพรรค
การเมืองและตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดไม่ครบถ้วนตามมาตรา ๓๓ และมาตรา ๓๕
ให้คณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งตามมาตรา ๔๙ ของพรรคการเมืองดังกล่าวประกอบด้วย
กรรมการบริหารพรรคการเมืองจำนวนสี่คน และตัวแทนหัวหน้าสาขาพรรคการเมือง หรือตัวแทนพรรค
การเมืองประจำจังหวัด สมาชิกซึ่งเลือกกันเองจนครบจำนวนเจ็ดคน ในกรณีที่พรรคการเมืองใดมีหัวหน้า
สาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดรวมกันไม่ถึงเจ็ดคน ให้พรรคการเมืองเลือก
สมาชิกตามจำนวนที่ยังขาดอยู่เพื่อให้มีจำนวนครบเจ็ดคน ทั้งนี้ การเลือกกันเองของหัวหน้าสาขาพรรค
การเมืองและตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด หรือการเลือกตัวแทนสมาชิก ให้เป็นไปตามข้อบังคับ”

มาตรา ๑๓๕/๑ คณะกรรมาธิการเพิ่มขึ้นใหม่
ประเด็นการอภิปรายของคณะกรรมการวิสามัญ

พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม ประธานคณะกรรมการวิสามัญ ได้ชี้แจงว่า มาตรา
๑๓๕/๑ โดยหลักการ คือ ในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรกการส่งผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขต
และแบบบัญชีรายชื่อ ในเขตเลือกตั้งใดอย่างน้อยต้องตั้งตัวแทนในเขตจังหวัดนั้น เพื่อให้พรรคการเมืองนั้น
สามารถส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งได้ทุกเขตเลือกตั้งในจังหวัดนั้น

มีการแก้ไขเป็น ดังนี้

“มาตรา ๑๓๕/๑ ในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรกที่มีขึ้นภายหลังจากวันที่
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ หากพรรคการเมืองใดได้จัดตั้งสาขาพรรคการเมืองหรือ
ตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดไว้แล้วในจังหวัดใด ให้พรรคการเมืองนั้นสามารถส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง
ได้ทุกเขตเลือกตั้งในจังหวัดนั้น”

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ

ที่ประชุมคณะกรรมการวิสามัญนัดประชุมครั้งต่อไป ในพฤหัสบดีที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๐
เวลา ๑๐.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมคณะกรรมการ หมายเลข ๓๐๘ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๒

เมื่อได้เวลาอันสมควรแล้ว พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม ประธานคณะกรรมการวิสามัญ
ได้กล่าวขอบคุณกรรมการวิสามัญและผู้เข้าร่วมประชุมทุกท่าน และขอปิดการประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๕.๓๐ นาฬิกา
จัดทำแล้วเสร็จเมื่อ ๕ / มิ.ย. / ๒๕๖๐
.....
.....ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานฯ ตรวจ
.....
มีใบรับรองเลิกการประชุม
วันที่ ๒๓ / ๒๕๖๐
วันที่ ๗ / มิ.ย. / ๒๕๖๐
.....ผอ. สำนักกรรมการ ๑ ทราบ

นางสาวมานิดา นามงาม นิตกรปฏิบัติกร
กลุ่มงานคณะกรรมการวิสามัญ ๑
สำนักกรรมการ ๑ ผู้จัดบันทึกการประชุม